

PROSVETA

THE ENLIGHTENMENT
SLABLO IN LASTNINA SLOVENSKE
NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Organ of and published by the Slovene
National Benefit Society

Redakcija: na Zdravstveno dršavo (levo)
Chicago in Kanado \$2.50 na leto, \$2.00 na pol
leta, \$1.50 na četrti leta; na Chicago in Cleveo
\$1.50 na celo leto, \$1.25 na pol leta; na In-
ternetno \$2.50.

Subscription rates for the United States
(except Chicago) and Canada \$2.00 per year,
Chicago and Cleveo \$1.50 per year, foreign
countries \$2.50 per year.

Čena oglasov po depozitu.—Reklami se ne
vrata.
Advertising rates on agreement.—Manu-
scripts will not be returned.

Nadvoj za vse, kar ima stik s letom:
PROSVETA
5657-58 So. Lawrence Ave., Chicago, Illinois

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS.

Datum v oglejaju, na primer (Feb. 25,
1934), poleg vsakega letna na naslovu po-
men, da vam je v tem datumu poteklo
uresničeno. Prosveta jo pravilno, da se
vam list ne pošlje.

Domač drobiž

Smrt člana

La Salle, Ill. — Dne 14. mar-
ca je umrl Anton Kralj, star 56
let in doma iz Kronava pri Sv.
Petru. V Ameriki je bil 30 let
in zapuščal ženo in štiri otroke.
Bil je član društva št. 2 SNPJ.

Kandidatje v Willardu

Willard, Wis. — Frank Boh
in Frank Lavrič, člana društva
št. 198 SNPJ, sta bila nominira-
na za kandidata za občinske
svetovalca. Na listi je skoro ve-
čina slovenskih kandidatov, toda
vsi niso člani SNPJ.

Smrtna nesreča

Jersey City, N. J. — Frank
Pezdič je zadnji teden v svojem
stanovanju spodrsnil na koščku
mila in padel tako nesrečno, da
je tresel z glavo ob radiator.
Prebil si je lobanjo in čez nekaj
dni je umrl. Star je bil 50 let
in doma iz Mojstrane na Gorenj-
skem. Zapuščal ženo in dva o-
troka.

Sinova dala kri za očeta

Hoboken, N. J. — Rojak John
Smec je nevarno zbolel. Odpej-
li so ga v bolnišnico in zdravni-
ki so se odločili za transfuzijo
krvi. Kri sta mu dala njegova
dva krepka sinova. Upanje je
da okrevata.

Tavčarjeva aretirana

Chicago. — V sredo popoldne
so detektivji prijeli znano Fran-
ces Tavčar v hotelu La Salle pri
nalogu policije v Los Angelesu
zaradi nekega čeka v vsoti \$650
ki je bil vnovčen pred desetimi
dnevi v Bank of America v o-
menjenem mestu. Tavčarjeva je
povedala detektivom, da je "vse
skupaj velika nesporazumnost, ki
bo lahko pojasnjena". Odvetnik
John A. Kahoun, ki ga je poklica-
la, ni mogel dobiti za njo kave-
ljo in morala je ostati čez noč v
detektivskem biroju.

Nov grob

Cleveland. — Umrl je Ferdi-
nand Debeljak, doma iz Kukma-
le pri Velikih Laščah. Bolan je
bil samo en dan. Zadnje mese-
ce ni imel nobenega doma in tudi
sorodnikov ne zapuščal tukaj, v
starem kraju pa menda mater.

Radikalen duhoven izpuščen iz
ječe

Los Angeles. — Državni jet-
niški odbor je po šestih mesecih
enoletnega zapora izpuštil iz je-
če rev. Johna Hesterja, znanega
križarja na strani brezposelnih.
Pomilostil ga je pod pogojem, da
mora zapustiti mesto v desetih
dneh.

Hester je bil na čelu organizi-
ranih brezposelnih, ki so se borili
za košček pravice. Ker jih je
urgiral, naj rabijo elektriko in
plin tudi v slučajju, če nimajo
denarja za poravnanje računa,
kar je tudi sam prakticiral. Je
bil obsojen na eno leto zapora. V
ječi je bil izoliran od ostalega
sveta, ker ga je ječar smatral za
nevarnega prekucuha. Prijate-
ljem je končno uspelo, da so mu
izposlovali pomilostitev, ampak
mora iz mesta.

Tekstilna družba priznala unijo

Cleveland, O. — L. B. Lock-
wood Co. je prva tekstilna druž-
ba v Clevelandu, ki je priznala
United Textile Workers unijo in
sklenila kolektivno pogodbo. Pri
tej družbi je zastavkalo 250 de-
lavcev, ki so po devetih dneh bo-
ja zmagali. Dobili so zvišanje
plač za 5% — 37 centov na uro
— in pravico do pritožbenega
odborna.

Glasovi iz naselbin

Zanimive beležke iz raznih krajev

Naš mladinski odsek

Waukegan-No. Chicago, Ill. —
Akoravno obstoji naš mladinski
zadružni odsek (Cooperative
Youth League) že pet mesecev
se še nihče ni oglašil v Prosveti.
Zato mnogim niti znano ni, da
tak odsek sploh obstoji.

Kot znano, so si zadružne or-
ganizacije izbrale mesec okto-
ber za zadružni mesec. V tem
meseču se vrše razne kampanje
za povzdigo zadružništva. Tako
smo tudi v naši naselbini lani v
oktobru ustanovili zadružni mladi-
nški odsek. Člane obsega splo-
ša se sprejema od 14. leta naprej.
Asesment je samo 5 centov na
mesec. Ta odsek darja šteje nad
60 članov. Seje se vrše dvakrat
na mesec in sicer prvi in tretji
petek v mesecu v SND. Prvi pe-
tek je redna seja, tretji petek pa
se poučuje člane o zadružni-
štvu.

Ker so člani našega odseka v
veliki meri odvisni od svojih
staršev in ker se zavedamo, da
mnogi danes težko zmagujejo za
vsakdanje potrebščine, smo čla-
ni tega odseka sklenili, da prire-
dijo igro v angleščini "The Red
Headed Stepchild" na 1. aprila
ob 3. popoldne v SND in zvečer
ples. Vstopnina 35 centov. Ape-
liramo na vse zadružničarje, da
se udeležite te igre in nam pri-
pomorete do boljšega uspeha.

Pomislimo, koliko kapitalisti-
čne organizacije potrosijo, da
držijo nevedno maso nazaj in da,
če le mogoče, uničijo vsako de-
lavsko gibanje že v začetku. Mi
mladi člani, v veliki večini šol-
larji bodisi ljudske ali srednje
šole, se zavedamo, da naša za-
družna organizacija Waukegan
and No. Chicago Cooperative ne
zmore tega, ker obstoji iz mezd-
nih delavcev. Zato upamo, da bo
vsak zavezen zadrugar z nami
na dan 6. aprila.

V igri nastopijo: Mame Kira
Tillie Mesec, Virginia Gabrek,
Angela Kobal, Albina Bartel, El-
sie Novak, Julia Zelenik, Jennie
Popit, Frank Terpic, John S. Ze-
lenik, John Kranc in Joe Golob.
(Pred igro in med dejanji igra-
ta Edward Bartel in Robert Za-
kovšek.) Režijo vodi Kristina
Kobal. Pub. odsek.

Malo rudarske zgodovine

West Frankfort, Ill. — Dne
27. marca bo preteklo leto dni,
odkar je bila odklana stavka
progresivnih rudarjev. Kot pa
vse izgleda, je še ne bo kmalu
konec. Mizerije ne bom opisoval
v podrobnostih. Stavkarji pa
vztrajajo kot so pred letom.

Blizu se 10. april, ko se bodo
vršile primarne volitve. Takrat
oddajmo vsi naše glasove za
Murphy Smitha, ki kandidira za
okrajnega šerifa. Če bo on izvol-
jen, tedaj smo lahko brez skr-
bi, da bomo še kdaj napadeni.
On bo skrbel, da nas ne bodo več
napadali s puškami in količki v
okrajju Franklin.

Od leta 1911 do 1917 je bil
mednarodni predsednik UMW
John P. White. To organizacijo
je dobil razkósano. Prvi termin
je skušal zbrati skupaj vse frak-
cije in dualne organizacije. To
se mu je v precejšnji meri tudi
posrečilo. Leta 1913 se je vršila
v Coloradu rudarska stavka. Ta
grenka in krvava borba je go-
tovo znana večini tu živlečih ru-
darjev. Leta 1914, ko je izgleda-
lo vse vianjevo za delavce, je iz-
bruhnila svetovna vojna in iz-
gleda so bili za boljše razmere
med rudarji. Takrat je predse-
dnik White prisilil barone premo-
ga, da so pristali na tako zvan
"mine run basis", za kar so se
rudarji borili več let. V aprilu
leta 1917 smo dobili 10c povška
v novembru istega leta pa na
daljših 10c pri toni. Ampak ta
pogodba je veljala za vojno do-
bo, ko je dolar veljal le 30c, kaj-
ti draginja in življenjski stan-
dard nista soglašala z našo me-
zdo. Delavstvo je bilo prikraj-
šano.

Leta 1917 je John P. White
odstopil od predsedništva in je
prezvel pozicijo v "delavskem
vojnem zboru" pod predsedni-
kom Wilsonom. Predsednik UM-
WA je postal Frank J. Hays,
katerega je imenoval Hays. A-
merika je šla v vojno na stran
zaveznikov ip rudarji so poslali
v vojno klavnico na tisoče svoj-
jih bratov z navodilom, naj stre-
ljajo na Nemce in njih zavezni-

ke. Vsem tem so zagotovili delo,
" kadar se vrnejo".

Leta 1919 se je vršila mirovna
konferenca v Parizu. Frank
P. Hays je šel tja, da govori s
predsednikom Wilsonom, ki se
je takrat nahajal na konferen-
ci. Hays je povedal Wilsonu, da
je okrog 28 tisoč rudarjev v ar-
madi, katerim je bilo delo ob-
ljubljeno, ko se vrnejo domov.
Rovi so bili polni drugih rudar-
jev. Oni rudarji, ki so se borili
"za demokracijo", so se po kon-
čani moriji vrnili domov, a zanje
ni bilo prostora v rovih.

Wilson in Hays sta se spora-
zumela, da se skliče konferenca,
na kateri naj operatorji pristane-
nejo na pogodbo za 6-urno delo
in 5-dnevnik. Politikaši in skriv-
ne sile so šle takoj na delo, da
se prisilil Haysa na odstop od
predsedništva. Nekateri so na-
vedli misteriozni vzrok, češ, da
je poln opija, drugi, da je bla-
zen in da je poslan v zdravilišče.
Dejstvo je bilo, da Frank J.
Hays se ni nikdar več vrnil kot
predsednik UMWA, John L. Le-
wis, takratni podpredsednik UM-
WA, pa je postal njen predse-
dnik, ki je istega leta sklical kon-
vencijo te organizacije, katera
se je vršila v Clevelandu, O. Na
dotični konvenciji je bila spre-
jeta resolucija za 6-urnik in 5-
dnevnik. Sedaj pa smo že v letu
1934, pa še nimamo 6-urnika in
ga tudi ne bo, dokler ne bodo
zmagali progresivni rudarji. Kaj
pomaga tisoč ali več resolucij, če
jih voditelji ne izvajajo? Saj so
baš oni sami najreakcionarnejši
in najbolj proti skrajšanju de-
lovnika!

Nekateri dopisovalci mislijo
da bodo "izčistili" Lewisove po-
drepnike iz organizacije, pa se mo-
tijo. Vedo naj, da članstvo UM-
WA danes ne voli več svojih u-
radnikov kot nekdanj, ampak da
jih Lewis sam imenuje in na-
stavlja. Zato je edina rešitev
zanje, da se pridružijo naši Pro-
gresivni rudarski uniji.

Frank Kochevar (601).

Mi in naše organizacije

Cleveland, O. — Čitam razne
vesti in novice ter vidim, kako
se delavci v raznih naselbinah
borijo za obstanek in delavske
organizacije. Tudi pri nas se
je začelo gibanje za delavske or-
ganizacije. Toda to je še vse pre-
malo. Bolj bi se morali zanimati
za svoje delavske unije ter se
organizirati politično, gospodar-
sko in industrijsko. Ni dovolj, da
se delavci organizirajo industrijs-
ko, treba je, da se organizirajo
tudi politično in gospodarsko.

Naši nasprotniki, naši delo-
dajalci, so dobro organizirani,
zato pa je treba, da se organizi-
rajo tudi delavci, ako hočejo iz-
vojevati svoje pravice. Deloda-
jalci se trdno držijo proti vladi
in proti delavcem. Oni se ne po-
dajo za nobeno ceno. Na vse na-
čine se upirajo vladnim posku-
som za ublažitev razmer. Oni še
vedno narekujejo vsemu in
vsem. Kapitalizem je še vedno
na vrhuncu, dasi so se že poka-
zali ponekod močni znaki, da mu
bije zadnja ura. Ta "zadnja ura"
pa se lahko podaljša in raz-
tegne tako, da bo trpljenje de-
lavcev trajalo še mnogo let, ako
se ne bodo zavedli in zahtevali
svojih pravic—samii!

Ako se bi trpini zavedli svo-
jega položaja in odgovornosti,
bi vsi stopili na plan in v orga-

nizacije, pod katerih zaščito bi
izvojevali zmago. Pa se še mnogi
boje politike v društvi in
sploh povsod, kamor v resnici
spada. Pravijo, da na društvenih
sejeh ne sme biti politike.
Delavska politika in delavska iz-
obrazba spada povsod, kjer so
delavci. To si moramo zapomni-
ti! Nihče drugi ne bo delal za
nas, ako se ne bomo sami pobri-
gali, da si uravnamo razmere in
naša vprašanja. Delavska rešit-
ev spada nam delavcem samim,
nikomur drugemu ne. Upam, da
bom dočkal dan, ko bo zavlada-
lo delavstvo, ko bo rdeča zastava
zaplapolala na vseh vladnih
poslopijih — mestnih, okrajnih,
državnih in zveznih. Le poglejte
v Milwaukee, kjer imajo social-
istično upravo, dasi je pod seda-
njimi razmerami precej omeje-
na, vendar so si tam delavci iz-
vojevali neprecenljive pridobitve.

Anton Mravljec.

Kraja kokoši in plačilo

Rolapp, Utah. — Dne 11. mar-
ca ob 3. popoldni so se spravili
kurji tatovi na svoje delo. Svoje
naskoke so uprizorili z blakovito
naglico po vsej rudarski nasel-
bini Rolapp, Utah, pa se jim
njihov business ni posrečil. Kon-
čno so pa vendarle udrli v neki
kokošnjak. Kokodajskanje pre-
strašenih kokoši je prebudilo
gospodarja, ki je s strelom v
zrak prepočil kurjake. Torej
jim je uneslo tudi tukaj. Štrela
so se grozno prestrašili. Toda
strast po pečenih kokoših jih je
premagala, zato niso opustili
nadaljnjih naskokov.

Po preteku par minut, ko jih
je prepočil strel iz puške, so
uprizorili ponovni naskok na
drugi točki. Posrečilo se jim je,
da so odprli kokošnjak, last Ita-
lijana Jima Tollarja, ki je radi
prehlada v postelji še bdel.
Vstal je in šel h kokošnjaku, da
vidi, kaj je. Brzih nog je ste-
kel po puško, potem pa v temi
za kurjake.

Tat se je vrnil, da pobere še
ostali plen. Italijan je udaril s
puškinih kopitom po roparju,
pa je kmalu sprevidel, da je zelo
trd oreh, zato ga je zbil na
tla, potem pa je šel iskat še
njegovega pajdaša, ki je imel
vrečo s kokoši. Tudi tega je
dobil, ko se je vračal po nadalj-
ni plen. Jim je zavpil, naj mu
vrne kokoši, tat pa se je branil.
Tudi njega je Jim pobil na tla
in se silno prestrašil, ker je mi-
sli, da je tatu ubil. Začel je
klicati na pomoč. Sel je po no-
čnega paznika, kateremu je po-
vedal čudni dogodek. Paznik je
s par pomočniki odkorakal na
pozorišče bitke, kjer je še ležal
pobiti tat. Prvi tat je medtem
že "prišel k sebi" in jo odkuril.

Jim je menda za stalno pre-
počil kurjake, da si ne bodo
nikdar več upali krasti kokoši.
Oba tatova se sedaj zdravita v
domači zdravniški oskrbi in ob-
sta s mormonske vere, katerima
naj pomozí njiju Alah!

Frank Kroll.

Matija odpotoval v zdravilišče

Chisholm, Minn. — Dne 16.
marca sem zapustil to naselbino
in se po večletni odsotnosti spet
podal na zapad, iskat zdravja v
Skalnato gorovje Colorade — v
zdravilišče.

Ako se mi bo posrečilo, če me
ne bo bolezen ovirala, bom sku-
šal dopolniti mojo zbirko, ki sem
jo uredil prošlo zimo, in jo bom
poleti razstavil v Chicagu. V
zbirki imam zanimive stvari, ki

se tičejo naših prvih naseljen-
cev in poznejših zgodovinskih
podatkov. Imel sem pripravljene
mnogo zanimivosti, pa so
bile nekatere teh uničene. Tako
je prvi tiskarski stroj, last pr-
vega slovenskega časnika, ne-
ka prijazna duša uničila. Ta
stroj je bil kupljen v Chicagu
leta 1893.

Ko bom na mestu, bom spet
poročal v Prosveti o mojih do-
življajih, ako mi bo mogoče. Za-
časno se bom nastanil v Glen-
wood Springsu, Colorado, kjer
se bom zdravil.

Matija Pogorelec.

Vprašanje kolektivnih farm

Bear Creek, Mont. — Kot iz-
gleda, silijo sedanje potrebe in
razmere, da se morda vendarle
uresniči tudi moje želje, ki
sem jih že nekoč izrazil glede
skupnega kmetijstva. Sedaj bom
ponovil, kar sem pred par leti
zapisal v Prosveti, da bi tako
akcijo podvzele naše podporne
organizacije. V tem nisem bil
osamljen. Poleg Franka Lu-
kančiča, ki je precej pisal o
skupnem naseljevanju na far-
me, je bilo mnogo drugih dopis-
nikov, ki so priporočali to idejo.
Ker pa našim organizacijam ni
bilo mogoče izvesti takega pro-
grama, se ga je sedaj lotil pred-
sednik Roosevelt s svojo admi-
nistracijo. Vsa čast mu.

Ponošem sem, da imamo v tej
generaciji človeka kakor je
Louis Adamič, ki ga je celo
vladna komisija vprašala za na-
svet glede agrarnega vprašanja
in brezposelnosti ter mu obe-
nem ponudila častno mesto glav-
nega svetovalca. Njegovi na-
sveti, ki jih je podal komisiji,
se dosti ne razlikujejo od mojih
želja. Takrat, pred dvema le-
toma, sem priporočal, da bi u-
stanovili več velikih projektov
ali kmetij, nekakšne kolektive.
Vsak oženjen moški z družino,
bi imel ne manj ko tri sobe,
samci pa dve. Kuhinja bi bila
skupna, tako tudi obedovalnica,
ako bi tako želeli. Vsak, ki je
sposoben, bi moral opravljati
njemu določeno delo. Kmetij-
stvo naj se bi delilo na vse mo-
goge oddelke, tako da se bi pro-
duciralo kolikor mogoče največ
različnih stvari za domačo ra-
bo. Delavce naj se bi razdelilo
tako, da bi bili pri vsakem delu
oni, ki so za dotično delo naj-
bolj sposobni ali prikladni.

Ker se je sedaj zvezna vlada
začela zanimati za ta velepo-
memben program, je skoro go-
tovo, da ga bo tudi izvedla.
Ker se ukvarjajo, kako bi brez-
poselne delavce s tem zadovo-
ljili, je dolžnost vsakega brez-
poselnega, ki se za to zanima,
da o tem poda svoje želje in na-
svete v javnosti.

Kakor je razvidno iz poročila,
bo v kratkem sklicana kon-
ferenca podpornih (tujerodnih)
organizacij in vladne komisije.
In vsak, ki se za to idejo zani-
ma, naj da svoje nasvete za-
stopniku svoje organizacije.
Slovensko narodno podporno
jednoto bo menda zastopal brat
Vincent Cankar, njen predse-
dnik.

Ker je vladi mogoče izvesti
take projekte, naj bi bili delež-
ni teh ugodnosti vsi brezposel-
ni delavci, ki bi radi delali, pa
dela ne morejo dobiti. Ne pa
tako, kakor se je dogajalo pod
CWA, ko so delo dobili taki, ki
niso bili potrebni, ali pa so se
le vozili okrog ter vlekli plačo.
Vlada naj bi pomagala zgraditi
tovarne, da bi na kolektivah iz-
delovali gotove stvari sami za-
se. Ako bi hoteli v teh tovar-
nah izdelovati predmete za zu-
nanji trg, bi tak predlog spet bil
poražen. V vsaki kolektivni
koloniji naj bi bila kakšna to-
varna. Zivinorejo bi se imelo
tam, kjer je podnebje za to.
Sploh bi moralo biti vse urejeno
tako, da bi vsaka stvar spadala
v svoj kraj. Imeli bi tudi skup-
ne mlekarne (sirarne) in to-
varne za konzerviranje sadja in
sočivja, priprave za senjenje me-
sa itd.

Take kolektivne kolonije naj
bi imele vse potrebno za ves
komfort. Bolnišnice, lekarne,
šitalnice, gledališča in kine,
dvorane za razvedrila, seje in
shode. Dalje centralno kurja-
vo, hladilnico in kar spada v to
kategorijo. S tem bi bilo za-
jamčeno dostojno življenje de-
lavcem in njih družinam. Ako
bo vlada ta program naseljeva-

nja brezposelnih iz mest,
kaj izvršila, bo to resnič-
no kolektivno. Priporočil
bilo, da se bi naselili po
nosti.

Ker se vsega tudi na
projektih ne bi moglo pri-
biti bilo umestno, da bi vlad-
darila kolonijam nekaj ta-
kar bi donášalo stalne do-
kakor je, recimo, vodni pra-
Muscle Shoals. Vlada naj
di plačala vse transportne
ške vsakemu brezposelnem
se bi hotel naseliti na fa-
sko kolektivno. Tega pa
šme imenovati komunizem,
socializem, boljšeizem ali
zem, demokratizem ali re-
kanizem. To je sedanja
ba, zato naj se tudi zvede
ostane kot nekaj stalnega.

Ker sem brez dela že štiri
ta, mislim, da sem pač up-
čen, da povem svoje mnen-
nasvete glede te veleokristi-
mere v javnosti. Sedanje
mere silijo vlado, da nekaj
ne glede brezposelnosti, ki
tež deželi tako velika, da
odpomore perečemu vpra-
edino le zvezna vlada. Če
resni, zato je treba, da po-
mo vsi skupaj, da se ta
uresniči.

Vsi na delo za federalni
dustrijske farme!

Ferd. Rasborschek (8)

Pravi pomen organizacije

Finleyville, Pa. — Das-
mam poročati nobenih pose-
novic, imam pa stvar, ki je
merna v agitaciji za pride-
nje novih članov S. N. P.
moji bližini je živel neki S.
na farmi z veliko družino.
cem prošlega novembra m-
umrla žena in pustila sedem
doraščenih otrok. Zavaro-
ni bila pri nobeni podpor-
ganizaciji in v hiši ni bilo
nega centa. Mož se je pa
dil, da ji je v zlic temu pre-
dostojen pogreb.

Nesreča pa nikdar ne po-
Letos, dne 13. marca, je bi-
tleni mož ubit v avtni nes-
In kdo naj ga pokopje? Ot-
je oskrbel ženi pogreb, je
naj plačajo najprej te str-
potem bo šele pokopal ubi-
moža. Hodili so od enega
dr drugega pogrebniha. Nič-
čno je hotel pogreb prevzet
ki lokalni pogrebniha, ki je
šal zapuščene otroke, če bi
kaj denarja za krsto. Se
so odgovorili, da nimajo.
grebnik je hotel vedeti, če
njih oče pri kakih podpor-
ganizaciji ali društvu. Ni
Tako so pustili pokojnega
tvega ležati na navadni po-
cele štiri dni. Končno so o-
roke, kupile krsto ter pokop-
pokopale.

Tu je pač lep dokaz, ki
vrednosti so naša društva
boge delavce. Rojaki, kate-
niste člani SNPJ, stopite
njeno okrilje takoj. Naša
PJ je največja dobrodelna
podporna organizacija, te
ki vam jamči pomoč v sil-
bolezni, nesreče ali smrti.

Na delo, člani! Poveč-
naše vrste!

Frank Perniš

Veselica s tombolo

No. Chicago, Ill. — Tuka-
delavske razmere so slabe
malo je tako srečnih, da in
kakšen zaslužek. Nekateri
varne sem pa tja uposlije
delavcev, pa le za toliko
dokler imajo naročila. Kot
sliši, prevladuje priganjaski-
tem, ki je dobro upeljan v
tovarnah.

Kljub slabim razmeram
včasni malo pozabavamo v
venskem domu, kjer se vr-
razne prireditve, zabave in
Tudi članice gospodinjstva
seka smo sklenile na naš
da priredimo veselico tom-
maja. To bo veselica s tom-
lo. Članice so že na delu,
pripravijo vse potrebno za
prireditve, tako da se bodo
naši posetniki dobro zabav-
Sezite po vstopnicah, ki
kmalu v razprodaji. O tem
pravočasno.

LISTNICA UREDNIŠTVA

Detroit, J. K. — Potreba je
polen podpis.

John Lazia (levo), demokratski vodja v Kansas Cityju, ki je bil pred kratkim obsojen na leto dni zapora, ker je osleparil vlado pri davkih.

Vesti iz Jugoslavije

(Svirna poročila iz Jugoslavije.)

dvajset radarjev. — V nedeljo, 25. februarja je umrl v tragični bolnišnici 53 letni ruski Polovick, znan delavec socialističnih organizacijah. V čakalnici radniške amfiteatre je umrl zadet od kapi. Na njem je čakal na zdravniški pregled.

prepariranje stotakov. — V ponedeljek so se pred časom pojavili slabo ponarejeni stotaki. V čakalnici radniške amfiteatre je kmalu aretirala nepravilnega pomočnika in trgovskega pomočnika in z njima so trčili, so ga zavravnno pri izdelavi stotakov. Zdelo pa poročajo, da se je zdelo njegova nedolžnost ter ga pustili. Policija pa je v preiskavo dalje, a pravih dokazov ni mogla zalotiti.

prepariranje stotakov. — V ponedeljek so se pred časom pojavili slabo ponarejeni stotaki. V čakalnici radniške amfiteatre je kmalu aretirala nepravilnega pomočnika in trgovskega pomočnika in z njima so trčili, so ga zavravnno pri izdelavi stotakov. Zdelo pa poročajo, da se je zdelo njegova nedolžnost ter ga pustili. Policija pa je v preiskavo dalje, a pravih dokazov ni mogla zalotiti.

prepariranje stotakov. — V ponedeljek so se pred časom pojavili slabo ponarejeni stotaki. V čakalnici radniške amfiteatre je kmalu aretirala nepravilnega pomočnika in trgovskega pomočnika in z njima so trčili, so ga zavravnno pri izdelavi stotakov. Zdelo pa poročajo, da se je zdelo njegova nedolžnost ter ga pustili. Policija pa je v preiskavo dalje, a pravih dokazov ni mogla zalotiti.

prepariranje stotakov. — V ponedeljek so se pred časom pojavili slabo ponarejeni stotaki. V čakalnici radniške amfiteatre je kmalu aretirala nepravilnega pomočnika in trgovskega pomočnika in z njima so trčili, so ga zavravnno pri izdelavi stotakov. Zdelo pa poročajo, da se je zdelo njegova nedolžnost ter ga pustili. Policija pa je v preiskavo dalje, a pravih dokazov ni mogla zalotiti.

prepariranje stotakov. — V ponedeljek so se pred časom pojavili slabo ponarejeni stotaki. V čakalnici radniške amfiteatre je kmalu aretirala nepravilnega pomočnika in trgovskega pomočnika in z njima so trčili, so ga zavravnno pri izdelavi stotakov. Zdelo pa poročajo, da se je zdelo njegova nedolžnost ter ga pustili. Policija pa je v preiskavo dalje, a pravih dokazov ni mogla zalotiti.

prepariranje stotakov. — V ponedeljek so se pred časom pojavili slabo ponarejeni stotaki. V čakalnici radniške amfiteatre je kmalu aretirala nepravilnega pomočnika in trgovskega pomočnika in z njima so trčili, so ga zavravnno pri izdelavi stotakov. Zdelo pa poročajo, da se je zdelo njegova nedolžnost ter ga pustili. Policija pa je v preiskavo dalje, a pravih dokazov ni mogla zalotiti.

prepariranje stotakov. — V ponedeljek so se pred časom pojavili slabo ponarejeni stotaki. V čakalnici radniške amfiteatre je kmalu aretirala nepravilnega pomočnika in trgovskega pomočnika in z njima so trčili, so ga zavravnno pri izdelavi stotakov. Zdelo pa poročajo, da se je zdelo njegova nedolžnost ter ga pustili. Policija pa je v preiskavo dalje, a pravih dokazov ni mogla zalotiti.

prepariranje stotakov. — V ponedeljek so se pred časom pojavili slabo ponarejeni stotaki. V čakalnici radniške amfiteatre je kmalu aretirala nepravilnega pomočnika in trgovskega pomočnika in z njima so trčili, so ga zavravnno pri izdelavi stotakov. Zdelo pa poročajo, da se je zdelo njegova nedolžnost ter ga pustili. Policija pa je v preiskavo dalje, a pravih dokazov ni mogla zalotiti.

prepariranje stotakov. — V ponedeljek so se pred časom pojavili slabo ponarejeni stotaki. V čakalnici radniške amfiteatre je kmalu aretirala nepravilnega pomočnika in trgovskega pomočnika in z njima so trčili, so ga zavravnno pri izdelavi stotakov. Zdelo pa poročajo, da se je zdelo njegova nedolžnost ter ga pustili. Policija pa je v preiskavo dalje, a pravih dokazov ni mogla zalotiti.

prepariranje stotakov. — V ponedeljek so se pred časom pojavili slabo ponarejeni stotaki. V čakalnici radniške amfiteatre je kmalu aretirala nepravilnega pomočnika in trgovskega pomočnika in z njima so trčili, so ga zavravnno pri izdelavi stotakov. Zdelo pa poročajo, da se je zdelo njegova nedolžnost ter ga pustili. Policija pa je v preiskavo dalje, a pravih dokazov ni mogla zalotiti.

prepariranje stotakov. — V ponedeljek so se pred časom pojavili slabo ponarejeni stotaki. V čakalnici radniške amfiteatre je kmalu aretirala nepravilnega pomočnika in trgovskega pomočnika in z njima so trčili, so ga zavravnno pri izdelavi stotakov. Zdelo pa poročajo, da se je zdelo njegova nedolžnost ter ga pustili. Policija pa je v preiskavo dalje, a pravih dokazov ni mogla zalotiti.

prepariranje stotakov. — V ponedeljek so se pred časom pojavili slabo ponarejeni stotaki. V čakalnici radniške amfiteatre je kmalu aretirala nepravilnega pomočnika in trgovskega pomočnika in z njima so trčili, so ga zavravnno pri izdelavi stotakov. Zdelo pa poročajo, da se je zdelo njegova nedolžnost ter ga pustili. Policija pa je v preiskavo dalje, a pravih dokazov ni mogla zalotiti.

moža pa so prepeljali v bolnišnico, kjer so ga rago operirali in mu utegnejo še rešiti življenje.

Nekaj o praznovanju. — Za spet! poročate. Da, že spet. V Orjovcu v Slavoniji je neki kmet Šimen Fleger oznanil vaščanom, da se v njegovi hiši prikazuje Mati božja. V kuhinjskem zrcalu jo lahko zagledaš, če namreč plačaš nekakšno vstopnino. Tako je razglasil kmet. Ljudje so se res začeli zbirati okrog njegove hiše in nekateri so tudi plačali in res trdili, da so zagledali v kuhinjskem zrcalu Mater božjo. Takoj pa so zvedeli tudi otrožniki, ki so prišli, stopili brez vstopnine v hišo ter opazili tisto "sveto" zrcalo: sopara ga je orosila, pa je kmetica zagledala v njem zabrisane poteze svojega obraza in trdila, da je to Mati božja. Seveda so orožniki prepovedali kmetu, da bi iz tega koval denarce. Mož je bil lahkoveren, a je hotel s tem vsaj zaslužiti v vstopnino. To se ni zgodilo pred sto leti, marveč v letu 1934.

Dva tedna v nezavesti. — Pisali smo, da je bil v pustnem vrvenju in norenju hudo ranjen Vrešč Franc iz Bukovcev. Š trikrat počeno lobanjo in nezavestnega so prepeljali v pujsko bolnišnico, kjer so imeli le malo upanja, da ga bodo rešili smrti. Zdaj leži v bolnišnici že blizu 20 dni, pa se še zmerom ni prebudil iz nezavesti. Zdravniki upajo, da bo bolnik ostal živ, ne vedo pa, kakšne bodo posledice hudih ran in tako dolge nezavesti.

Umrl so: mariborski dramski igralec, 27 letni Fran Tovornik, v Ljubljani žena zobozdravnika dr. Pavloviča, v celjaki bolnišnici 80 letna Marija Trobiševa z Brega pri Celju.

Stavka tekstilnih delavcev Middletown, Conn. — Da ni tekstilnih delavcev več mogoče vleči za nos z obljubami, je dokaz stavka pri Russell Mfg. kompaniji. Družba je delavcem nedavno obljubila zvišanje plač za 10%. Ko je prišel naokrog plačilni dan, ni bilo o zvišanju nobenega sliša. 100 delavcev je pričelo takoj godrnjati. Godrnjali so tako glasno, da je zastavalo vseh 800 delavcev. Družba ima večje naročilo in so izgledi za zmago dobri.

POLOM FRANCOSKIH TVORNIC ZA ČEVLJE Pariško trgovsko sodišče je proglasilo deset velikih francoskih tvornic čevljev za insolventne. Med njimi so: Fayard, Pinet, Dressoir, Raoul in Ehrlich. Skupna akcijska glavnica teh tvornic znaša 160 milijonov frankov. Vseh deset tvornic je pod enotnim nadzorstvom Comité Central de la Chaussure Française. Ta polom je posledica znane Oustricove afere. Oustric si je namreč prizadeval, da bi ustvaril trust tvornic za čevlje, njegova prizadevanja pa se končujejo zdaj s polomom.

50,000 UPEPELITEV V ČSR Češkoslovaška republika ima danes 11 krematorijev. V njih so od l. 1918. do danes sežgali 50,000 mrlčev. Polovico upepelitev odpade na Prago, ostali del pa na druga večja mesta, Brno, Plzenj, Budjeovice, Moravska Ostrava, Olomouc, Karlove Vary itd.

KURJAVA S PLINOM je popolnoma spreminila način gretja v tisočerihi trgovskih in industrijskih podjetjih v Chicagu, v teku zadnjih par mesecev. Stroški plinove kurjave so skoraj polovico manjši, kot so bili v zimski sezoni leta 1930-31. Kurjava s plinom zmanjša porato goriva, prihrani delo, znižuje stroške in je koristno na več načinov. Trgovina na primer je mnogo bolj vabljiva za odjemalce, ako je kurjava s plinom: je bolj snazna in topla. Gospodaru ali pomočniku ni treba vedno tekati v klet in nakladati na ogenj, kar je velike ekonomične vrednosti.

PLINOVNA GORKOTA primerna za trgovine in urade. Delni seznam podjetij, ki se lahko okoristijo z nižano ceno plina za gretje, in sicer:

Trgovine:	Prodajalne:	Restavracije	Zdravniški in
Grocerijske	Smodk	Cvetličarne	Tovarniški uradi
Železniške	Čevljev	Pekarne	Tovarne
Elektr. potrebščin	Obleke	Gostilne	Skladišča
Lekarne	Brivnice	Gledališča	

Mi nudimo različne načine naprav za kurjavo s plinom—primerne za vsako potrebo. Za vašo lastno udobnost in udobnost odjemalcev bi morali preiskati način kurjave s plinom. Mi vam drage volje pošljemo tozadevnega večščaka, ki bo pregledal vaš prostor in svetoval, kateri način kurjave je za vas najprikladnejši. Pokličite Watash 6000.

Stroški plinove kurjave so skoraj polovico manjši, kot so bili v zimski sezoni leta 1930-31. Kurjava s plinom zmanjša porato goriva, prihrani delo, znižuje stroške in je koristno na več načinov. Trgovina na primer je mnogo bolj vabljiva za odjemalce, ako je kurjava s plinom: je bolj snazna in topla. Gospodaru ali pomočniku ni treba vedno tekati v klet in nakladati na ogenj, kar je velike ekonomične vrednosti.

Stroški plinove kurjave so skoraj polovico manjši, kot so bili v zimski sezoni leta 1930-31. Kurjava s plinom zmanjša porato goriva, prihrani delo, znižuje stroške in je koristno na več načinov. Trgovina na primer je mnogo bolj vabljiva za odjemalce, ako je kurjava s plinom: je bolj snazna in topla. Gospodaru ali pomočniku ni treba vedno tekati v klet in nakladati na ogenj, kar je velike ekonomične vrednosti.

Stroški plinove kurjave so skoraj polovico manjši, kot so bili v zimski sezoni leta 1930-31. Kurjava s plinom zmanjša porato goriva, prihrani delo, znižuje stroške in je koristno na več načinov. Trgovina na primer je mnogo bolj vabljiva za odjemalce, ako je kurjava s plinom: je bolj snazna in topla. Gospodaru ali pomočniku ni treba vedno tekati v klet in nakladati na ogenj, kar je velike ekonomične vrednosti.

Stroški plinove kurjave so skoraj polovico manjši, kot so bili v zimski sezoni leta 1930-31. Kurjava s plinom zmanjša porato goriva, prihrani delo, znižuje stroške in je koristno na več načinov. Trgovina na primer je mnogo bolj vabljiva za odjemalce, ako je kurjava s plinom: je bolj snazna in topla. Gospodaru ali pomočniku ni treba vedno tekati v klet in nakladati na ogenj, kar je velike ekonomične vrednosti.

Enotna fronta proti jeklarskim delavcem

Za zdobitev stavke v Cambridgu so kapitalisti zložili \$24,000; policijska brutalnost na vlaku

Pittsburgh, Pa. — (FP) — Posebna komisija gubernerja Pinchota za preiskavo policijskih aktivnosti v jeklarski stavki zadnje jesen v Ambridgu je odkrila neverjetne brutalnosti, s katerimi so oblasti in jeklarske družbe zdrobile stavko takoj v povojih. V akciji so sodelovale vse industrijske družbe v okolici Ambridga in prispevale \$24,000 za zdobitev stavke. Priča za pričo je pripovedovala o brutalnosti deputiserifov in regularne policije, ki je streljala na stavkarje in jih preganjala brez vsake provokacije. Nič se niso ozirali kdo je bil tarča njih napadov. Brezobzirno so metali plinske bombe, rabili krepelce in žogometne količke ter streljali v stavkarje, njih žene in otroke. Prizadeti so bili tudi radovedneži.

S to brutalno silo so zdobili stavko 2000 delavcev pri štirih družbah v razmeroma kratkem času. Pri tem so sodelovale tudi kompanije, ki niso bile po stavki prizadete. American Bridge Co. je na primer prispevala \$5934 v sklad \$24,000. Jones Laughlin, ki ima tovarne na drugi strani reke, je šerifu dala 50 mož, katere je deputiziral. Nobena teh dveh družb ni bila po stavki prizadeta.

Zupan Ambridga je priznal, da je lokalna policija nepostavno udrla v unijski urad, aretirala dve osebi in zaplenila \$60 ter listine. Slednje je izročila justičnemu departmentu, denar je pa še vedno v županovi posesti. Pri pogrebu ustreljene žrtve je bila aretirana tudi neko dekle, ki je akušala imeti pogrebni govor. Prišla pa ni dajl ko do prvega stavka. Nagovor: "Fellow workers" se je policijskemu šefu zdel tako radikalen, da je takoj položil roko na govornico in jo odpeljal v zapor.

Komisija bo preiskovala aktivnosti izredne policije tudi v rudarskih okoliših. Na podlagi te preiskave bo pripravljala posebno zakonodajo proti razbijanju stavk.

All sta že naročili Prosveto ali Mladinski list svojemu prijatelju ali sorodniku v domovino? To je edini dar trajne vrednosti, ki ga za mal denar lahko pošljete svojcem v domovino.

Slovenska Narodna **Podporna Jednota**

Ustanovljena 9. aprila 1904

2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill. Tel. Rockwell 4904

GLAVNI ODBOR S. N. P. J.

UPRAVNI ODESEK:

VINCENT GAINKAR, predsednik... 2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
 FRED A. VIDER, gl. tajnik... 2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
 LAWRENCE GRADISHEK, tajnik... 2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
 JOHN VOGRICH, gl. blagajnik... 2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
 FILIP GODINA, upravitelj glasila... 2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
 JOHN MOLEK, urednik glasila... 2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

ODBORNICI:

FRANK SOMBAK, prvi podpredsednik... 396 E. 74th St., Cleveland, O.
 JOHN E. LOKAR JR., drugi podpredsednik... 1198 E. 170th St., Cleveland, O.

GOSPODARSKI ODESEK:

MATH PETROVICH, predsednik... 595 E. 140th St., Cleveland, O.
 ANTHONY CVETKOVICH... 983 Seneca Ave., Brooklyn, N. Y.
 JOHN OLIP... 149 S. Prospect Ave., Clarendon Hills, Ill.

POROTNI ODESEK:

JOHN GORSEK, predsednik... 414 W. Hay St., Springfield, Ill.
 ANTON SULAR... Box 27, Arma, Kana.
 JOHN TRČELJ... Box 257, Strabane, Pa.
 FRANK PODBOJ... Box 61, Parkhill, Pa.
 FRANK BARBICH... 16010 Parkgrove Ave., Cleveland, O.

NADZORNI ODESEK:

FRANK ZAITZ, predsednik... 3639 W. 26th St., Chicago, Ill.
 FRED MALGAI... 25 Central Park, Peru, Ill.
 JACOB AMBROZICH... 418 Pierce St., Eveleth, Minn.

POZOR!—Korrespondenca s glavnimi odborniki, ki delajo v gl. uradu, se vrši takole: VSA PISMA, ki se nanašajo na gl. odbornike, naj so poslana na predsedništvo VSE DENARNE pošiljave in stvari, ki se tičejo gl. upravnega odbora in jednote vedno naj so pošiljane na gl. tajništvo. Vse druge, vključno s bolnišnične podpore, naj so pošiljane na bol. tajništvo. Vse stvari v zvezi s blaginjskimi spili, naj so pošiljane na blaginjsko tajništvo. VSE PRITOKNE glade poslovanja v gl. upravnem odboru naj so pošiljane Frank Tajnik, predsednik nadzornega odbora. VSI PRIZIVI na gl. izvršni odbor so naj pošiljane na John Gorka, predsednika porotnega odbora. VSI DOPISI in drugi spili, nanašajoči, spisal, nanašajoči in sploh vse, kar je v zvezi s članstvom jednote, naj so pošiljane na "PROSVETO", 2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill. NOTE: Correspondence with the Supreme Office should be addressed as follows: Communications for the supreme president should be addressed to him. All remittances of money and business concerning lodges and members other than such benefit should be addressed to the secretary's office. Matters of sick benefit should be addressed to the assistant secretary. Financial matters under the jurisdiction of the treasurer's office should be taken up with him. Complaints concerning the work of the executive board should be addressed to Frank Kaitz, chairman of the Board of Supervisors. Charges, complaints and appeals should be addressed to John Gorka, chairman, Judicial Committee.

ŽELODČNI SOK Sluznica, ki pokriva notranje stene želodca, vsebuje mnogo krvi in neštete žleze, med katerimi so takšne, ki izločujejo želodčni sok. Ta sok je brezbarven in njegova količina znaša na dan 6 do 6,5 kg. Najvažnejši sestavini želodčnega soka sta pepsin in solna kislina. Pepsin ima to lastnost, da spreminja živalsko in rastlinsko beljakovino v prisotnosti solne kisline v topljivo obliko, ki jo imenujemo pepton. Z drugimi besedami pravimo temu, da želodec prebavlja. Želodec prebavlja torej samo beljakovine, in sicer po njihovi obliki in pripravi različno hitro. Skrobaste snovi in maščobe pa se v želodcu le malo ali nič ne spreminijo. Glavna prebava se izvrši potem v črevesju pod vplivom soka trebušne slinavke, žolca in črevesnega soka.

LEPO SPRICEVALO "Nikoli nisem imel pokornejšega, pobožnejšega in vpludnejšega spovedanca, kakor je ta." Tako je zapisal v npravstveno spričevalo duhovnik čičaške ječunice C. I. Balse. In to spričevalo je dobil ameriški bandit — Al Capone.

PLINOVA GORKOTA primerna za trgovine in urade

Delni seznam podjetij, ki se lahko okoristijo z nižano ceno plina za gretje, in sicer:

Trgovine:	Prodajalne:	Restavracije	Zdravniški in
Grocerijske	Smodk	Cvetličarne	Tovarniški uradi
Železniške	Čevljev	Pekarne	Tovarne
Elektr. potrebščin	Obleke	Gostilne	Skladišča
Lekarne	Brivnice	Gledališča	

Mi nudimo različne načine naprav za kurjavo s plinom—primerne za vsako potrebo. Za vašo lastno udobnost in udobnost odjemalcev bi morali preiskati način kurjave s plinom. Mi vam drage volje pošljemo tozadevnega večščaka, ki bo pregledal vaš prostor in svetoval, kateri način kurjave je za vas najprikladnejši. Pokličite Watash 6000.

Stroški plinove kurjave so skoraj polovico manjši, kot so bili v zimski sezoni leta 1930-31. Kurjava s plinom zmanjša porato goriva, prihrani delo, znižuje stroške in je koristno na več načinov. Trgovina na primer je mnogo bolj vabljiva za odjemalce, ako je kurjava s plinom: je bolj snazna in topla. Gospodaru ali pomočniku ni treba vedno tekati v klet in nakladati na ogenj, kar je velike ekonomične vrednosti.

Stroški plinove kurjave so skoraj polovico manjši, kot so bili v zimski sezoni leta 1930-31. Kurjava s plinom zmanjša porato goriva, prihrani delo, znižuje stroške in je koristno na več načinov. Trgovina na primer je mnogo bolj vabljiva za odjemalce, ako je kurjava s plinom: je bolj snazna in topla. Gospodaru ali pomočniku ni treba vedno tekati v klet in nakladati na ogenj, kar je velike ekonomične vrednosti.

Stroški plinove kurjave so skoraj polovico manjši, kot so bili v zimski sezoni leta 1930-31. Kurjava s plinom zmanjša porato goriva, prihrani delo, znižuje stroške in je koristno na več načinov. Trgovina na primer je mnogo bolj vabljiva za odjemalce, ako je kurjava s plinom: je bolj snazna in topla. Gospodaru ali pomočniku ni treba vedno tekati v klet in nakladati na ogenj, kar je velike ekonomične vrednosti.

Stroški plinove kurjave so skoraj polovico manjši, kot so bili v zimski sezoni leta 1930-31. Kurjava s plinom zmanjša porato goriva, prihrani delo, znižuje stroške in je koristno na več načinov. Trgovina na primer je mnogo bolj vabljiva za odjemalce, ako je kurjava s plinom: je bolj snazna in topla. Gospodaru ali pomočniku ni treba vedno tekati v klet in nakladati na ogenj, kar je velike ekonomične vrednosti.

Stroški plinove kurjave so skoraj polovico manjši, kot so bili v zimski sezoni leta 1930-31. Kurjava s plinom zmanjša porato goriva, prihrani delo, znižuje stroške in je koristno na več načinov. Trgovina na primer je mnogo bolj vabljiva za odjemalce, ako je kurjava s plinom: je bolj snazna in topla. Gospodaru ali pomočniku ni treba vedno tekati v klet in nakladati na ogenj, kar je velike ekonomične vrednosti.

Sovjetska armada v Rusiji je pripravljena. Slika kaže "male tanke".

LEONHARD FRANK

KARL IN ANA

Prevedel MILE KLOPČIČ

Ob pogledu na oba ta dva je mnogim sprehajalcem, ki so z dolgočasni kinkali skozi nedeljaki popoldan, za nekaj hipov oživel obraz: Ana, ki je tako ljubka in močna, tako lepa stopala, se pregibala v bokih in bila tako gibka, in zraven nje temni, divjaški dečko brez ovratnika, tleč kot površno prekrit ogenj.

Šla sta proti mestu. Prvič sta šla skupaj. Kakšna izpolnitev zanj, ki je četrtr leta peš drvel skozi dežele in gozdove, neprestano proti njej! Zdaj je šel z njo.

Zaostal je za nekaj korakov, da bi jo videl, kako hodi; in privid, ki ga je ležal v stepi imel o Ani, se je vrnil. Tesno objeta od gladke, rjavkaste obleke se mu je bila prikazala, kakor se umrlo dekle še enkrat prikaže dragemu, lahko stopajoč po stari poti pod drevesi. Prebledel je ob neposrednem navalu čuvstva.

Pa čeprav moram čakati leta in leta! je pomislil, čakati pa ni maral niti minute.

Ko se je okrenila, z nepokvarjeno razumnostjo v obrazu in z modro brzdanim notranjim bogastvom v pogledu, je nenadoma tudi ona začutila zračno sinji občutek, da se je že nekoč tako in v natanko istem občutju obrnila k nje-mu. "Je mar mogoče..."

Njemu ni bilo težko uganiti. Zakaj njegovo bistvo in njegova volja sta neprestano krožila okrog iste točke. "Je že tako."

"... da sem že hodila nekoč s teboj po tej poti?"

Zavila sta v drevored, ki je vezal predmestje z mestom: drevored njegovega privida.

"Tu, nekoč, bil je večer, si se pojavila pod drevesi. Čakala si me."

Tega mu Rihard ni pripovedoval. A tako je moralo biti. Videl je bil Ano, kako hodi čaka-joče sem ter tja. V njem je bila resnica, in po-vedal jo je.

Ana je začutila v vsej levi polovici telesa, ki je bila blizu njega, sproščujočo toploto. Ovi-rajoče resničnosti so prešle. Čuvstvo iz dna srca je krepko oživel. Čuvstva obeh so se ste-kala.

Ana ni premišljala. Verjela je, kar je čutila. Da bi okusila poslednjo sladkost, je morala vnovič dati čuvstvu do besede, izgovoriti vno-vič ime. In izgovorila ga je.

"Rihard."

Sklenil je magični krog, rekel je preprosto: "Rad te imam." Tako sta šla.

"In otrok? Ga zdaj hočeš? Ga maraš?"

Njene ustnice so se mu odprle, veke so se ko-prneče zaprle. Pa je bila vendar tako molčeca ženska.

Vprašal je vnovič v njene ustne. Z njenim nemim odgovorom v globoko pomirjenem srcu je stopil poleg svoje visokorasle žene na gostil-niški vrt.

Kaj ni stopil že nekoč kot fante na ta vrt? In krčmarjeva hči, da, Ana — z roko okrog njegovega vratu — mu je primaknila čašo z mlekom.

Kakor sta mladane sama na vrtu sedela pre-cej v stran pod drevesom, sta bila še nekaj ča-sa tako drug blizu drugega, kakor bi življenje nikdar ne bilo Ane privédlo k Rihardu. Bilo je, kakor da sta moč in hrepenenje dveh src prav do kraja prebolela tisočkratno delujo-če naključje, ki odpira vrata do usodo uravna-vajočih življenjskih zmot. In sredi sta kakor od začetka nanovo in krepko prisluškovali dru-godremu.

Zunanji svet se je vrnil šele z delavsko dru-žino za sosedno mizo: žena je takoj, še stoje, razvila s seboj prinesene kruhke, štirje otroci, z nosovi jedva čez mizni rob, so jeli kričati kot

požrešen ptičji zarod, kadar se pojavi mati na robu gnezda.

Ana je pričela spet premišljati. Toda usoda: ljubiti, ki zadene izmed tisoč enega, jo je bila zadela: v svojem pravredu neproučljivi, abso-lutni Moraš, ki je neodvisen od življenjskih okolnosti, od zunanosti, od značaja, od posa-meznih lastnosti drugega; ki je ali ni; ki je težak kot svinec in lahak kot vonj; manjši od atoma in tako velik kot svet; ki dvigne prizade-tega visoko v srečo in pahne v trpljenje, da zavida še podgani. Neproučljiva skrivnost se je odprla v nji.

Godba na pihala je začela ob osmih. Gostil-niški vrt je bil že poln. Semkaj so zahajali točni ljudje. Karl je opazil v pogledu ljudi za sosednimi mizami. Toda razmerje med njim in Ano je bilo že v znamenju najgloblje iz-menjavanja. Karl sploh ni šele prehodil vseh predhodnih dob, tudi ne dobe, ko je mož pono-sen, da se lahko pokaže z lepo ženo. Zunanji svet že ni mogel več vplivati; v nobeni svoji obliki. Ta dva, obdana od življenjske gneče, sta se borila izključno le drug proti drugemu in drug za drugega; sekala sta rane in jih s pogledom spet celila.

Od starosti skoroda v pravi kot upognjen, prtilikav možček je plaval pod svojim rdečo-modro-zelenim oblakom otroških balončkov ka-kor majhna, črna gondola od mize do mize.

Vračala sta se skozi drevored, v katerem je bilo še doživetje od prej. Oba sta mislila na to. Šla sta počasi in molče: dva človeka, ki spadata skupaj.

Ana se je branila. To je prišlo prehitro. In nič še ni bilo pojasnjeno. Ta tema se ji je upirala. Toda njo je z nepremagljivo, ostro silo nenadoma zadelo čuvstvo, zaradi katerega je bila po cele minute pripravljena, pozabiti vso preteklost in Karlu vse verjeti.

Ko sta šla skozi vežna vrata, sta prastariči šepetaje staknili glave. Njuna obraza in roke so bile ogorele od sonca. Zdaj je bila Elfi obločena v rumeno, Alma v modro obleko. Ob jezeru sta bili obleki zamenjali.

"Srečo imate, gospa Ana; kar čestitati je tre-ba," je rekel neki možki na stopnicah in stopal lepo dalje. "Pravijo, da se kaj pogosti pri-peti, da se kdo, ki so govorili o njem, da je pa-del, spet vrne. Pa vendar je to redkost."

"Medve sva zvedeli že sinoči," je glasno za-klicala Elfi.

"Od koga pa?" je vprašal možki, ki je bil že za del stopnic niže, in Ana je slišala odgovor: "Od Boeschovke."

To je bila starca, ki je vedela vse, kar se je dogajalo v tej veliki hiši, in vsakomur čren-čala o tem.

No, in zdaj? je pomislila Ana. Tedaj jo je iznenada objela prijateljica, in Ana je začu-tila Marijino solzno lice.

"Zakaj mi nisi tega povedala? Vsa hiša je vedela. Samo jaz ne! To si mi lepa skrivnost-nica! Videla bi ga rada... Gospod Rihard, na vsak način vas moram takoj videti." Temno je bilo na stopnicah.

"No in zdaj?"

"Kako sem vesela!"

To je bila Ana prav za prav. "Tako težka sreča," je pomislila. "Tako težka." Nosila jo je v tem, kako je šla k vratom, odprla, prižgala luč.

Lahko bi bila rekla, da Karl ni njen mož, da ima ljubimca. Ničesar ni bilo, kar naj bi pri-krivala. Da so žene, katerih možje so bili v vojni, živele popolnoma očitno z drugimi mo-škimi, je bilo stanovanjem te hiše nekaj samo ob sebi razumljivega. (Dalje prihodnj.)

de. Karloški gospod je to za-pazil ter se maščeval s tem, da je prestavil luč na skalo tik jam-ske odprtine, in ko je mladi vi-tez s svojo oprodo priveslal k luči, ga je pritisk vode potisnil v požiralnik, v katerem sta iz-ginila s čolnom vred.

Čoln se pomika naprej in že smo v kotu pod nekdanjo "gla-žuto". Stari ljudje so se še spo-minjali malega podjetja, kjer so izdelovali razne steklene posode. Nad nami se dviga strmina za-raščenege Javornika in v vodi veličastno odseva romantičnost tega zaledja.

Kmalu smo pri mali Karlovi-cl. Ta požiralnik požira vodo le, kadar je višina vode v jezeru nad normalo. Dospemo do jame Su-ha dolica, ki ima to posebnost, kadar pride čas bruhanja vode izpod zemlje, da je med mnogi-mi jamami ob vsem zaledju naj-bolj aktivna. Razni preiskoval-ci teh čudovitih podzemskih pro-torov so dognali, da se pod Ja-vornikom in dalje tja pod Pivko nahaja neizmerna prostornina, ki pa je vsa zalita z vodo. To podzemsko jezero je nedvomno mnogo večje ko jezero na povr-šini, kadar je najbolj zalito. Tem-elj Javornika je oglebnik ali ap-nenec, katerega voda polagoma izjeda. Gora Javornik (1270m) stoji na nekakih stebrih. Njeni temelji se polagoma rušijo in ni-žajo, kar povzroča včasih silno podzemsko grmenje in velikan-ski pritisk vode. Ta sila je zo-pet v ogromni množini potlače

de. Karloški gospod je to za-pazil ter se maščeval s tem, da je prestavil luč na skalo tik jam-ske odprtine, in ko je mladi vi-tez s svojo oprodo priveslal k luči, ga je pritisk vode potisnil v požiralnik, v katerem sta iz-ginila s čolnom vred.

Čoln se pomika naprej in že smo v kotu pod nekdanjo "gla-žuto". Stari ljudje so se še spo-minjali malega podjetja, kjer so izdelovali razne steklene posode. Nad nami se dviga strmina za-raščenege Javornika in v vodi veličastno odseva romantičnost tega zaledja.

Kmalu smo pri mali Karlovi-cl. Ta požiralnik požira vodo le, kadar je višina vode v jezeru nad normalo. Dospemo do jame Su-ha dolica, ki ima to posebnost, kadar pride čas bruhanja vode izpod zemlje, da je med mnogi-mi jamami ob vsem zaledju naj-bolj aktivna. Razni preiskoval-ci teh čudovitih podzemskih pro-torov so dognali, da se pod Ja-vornikom in dalje tja pod Pivko nahaja neizmerna prostornina, ki pa je vsa zalita z vodo. To podzemsko jezero je nedvomno mnogo večje ko jezero na povr-šini, kadar je najbolj zalito. Tem-elj Javornika je oglebnik ali ap-nenec, katerega voda polagoma izjeda. Gora Javornik (1270m) stoji na nekakih stebrih. Njeni temelji se polagoma rušijo in ni-žajo, kar povzroča včasih silno podzemsko grmenje in velikan-ski pritisk vode. Ta sila je zo-pet v ogromni množini potlače

de. Karloški gospod je to za-pazil ter se maščeval s tem, da je prestavil luč na skalo tik jam-ske odprtine, in ko je mladi vi-tez s svojo oprodo priveslal k luči, ga je pritisk vode potisnil v požiralnik, v katerem sta iz-ginila s čolnom vred.

skozi odprtine na plan z ribam: vred.

Globina teh podzemskih voda mora biti zelo velika in najbrž nima mnogo odtokov doli proti Istri in Krasu, ker tam kakih večjih izvirkov sploh ni razen malega v Škocijanu pri Divači. V davnih časih je morala biti jezerska površina mnogo večje od današnje, kar potrjujejo struge in požiralniki v logih pod vasjo Zevše, ki pa so vsi s travc zaraščeni in katerih voda ne do-seže niti takrat, ko je nad nor-malo.

Naj omenim tudi, da ni nič čudnega, ako se naenkrat pojavi nova odprtina ob potoku med Cerknico in Dolenjo vasjo in da-lje doli proti jezeru, ki požira vo-do. Večkrat se je že pripetilo, da so ostali mlini in žage na su-hem in treba je bilo mnogo tru-da, da so take odprtine zopet za-mašili. Taki pojavi so bili že več-krat tudi na polju. Zgodilo se je že, da so žanjice pri svojem delu prišle do nepričakovane od-prtine. Pogrezanje zemlje je zlasti opaziti ob Vodonosu pod vasjo Dolenje jezero, katere-mu se mora umikati poljska pot ki je v nekaj desetletjih napra-vila zelo velik kolobar.

Naš čolnič plava naprej. Kmalu zagledamo na obrežju nekaj lesenih bajt. To so jezerski hle-vi, lastnina posestnikov iz Do-lenjega jezera. Kot Otočani ta-ko imajo tudi Jezerčani svoje travnike, pašnike in gozdove pre-ko jezera. Pred nekaj leti so na-pravili v tej jezerski ožini nasip z železnim mostom v sredini, vendar je ta nasip največkrat pod vodo, ker ni dovolj visok.

Jadrano naprej med Gorico in obrežjem. Kmalu smo zopet pri drugi ožini ob obronku za-raščenege hriba, kjer se pred na-mi odpre Zadnji kraj, ki izgleda kakor samostojno jezero in ima mnogo požiralnikov.

Peljemo se mimo Otoka, mimo vasi, ki sem je že prej omenil. Prva vasica na obrežju ob loški strani so Laze, nakar pridemo v takozvan Kot, kjer izvira Ohr, zelo velik potok, ki prihaja v bli-žini jezera, potem ko se združijo z večjim številom malih dotokov v Loški dolini nekje pod zemljo na plan.

Zaledje, v katerem se nahaja-mo, je zelo mično in zanimivo. Na planotah, ki se dvigajo z je-zerske ravnine, te pozdravljajo male vasice, ki se vrstijo po hol-mih nekoliko hribovite preseke, po kateri vodi pot v Loško dol-i-no. Vasi Skrilje, Dane, Lipsenj, Podcerkev, Podlož, Vrh ali Vrh jezero so zelo mične v svoji ro-mantični legi. Lepo obdelano polje in trate, vrtovi, na kate-rih se tu in tam vidi tudi vinska trta, in gozdovi, ki obdajajo te vasi od dveh strani, vabijo člo-veka v njih bližino. Vsa ta čarob-na okolica je bila že v davni rim-ljanski dobi obljudena. Tu je nekaj stal slavnimi rimljanski "Terpo". Obrise nekdanjih stavb, ki so služile obrambi tega me-sta, se danes težko opazi. Dol-ga doba je zidovje že z zemljo in drevjem pokrila. Le v par kraj-jih se z mahom obraščeno zido-vje še dviga nad površino. Ob Javorniški strani se je od tu ne-kdaj polagoma vzpenjala cesta, ki je tik pod vrhom v vzdolžju Javornika vezala tedanja mesta in naselbine, kot Longaticum (sedanji Logatec) Emono (Ljub-ljana), Celseo (Celje) in druge južne kraje. Sledove te ceste se še danes lahko opazi celo od daleč, zlasti spomladi, ko kopni sneg. Zgodovinarji trdijo, da so Rimljani in drugi narodi gradili svoje ceste le po visokih hribih in bregovih in sledovi te ceste to potrjujejo.

(Dalje prihodnj.)

(Dalje prihodnj.)

(Dalje prihodnj.)

(Dalje prihodnj.)

(Dalje prihodnj.)

(Dalje prihodnj.)

(Dalje prihodnj.)

(Dalje prihodnj.)

(Dalje prihodnj.)

(Dalje prihodnj.)

(Dalje prihodnj.)

(Dalje prihodnj.)

(Dalje prihodnj.)

(Dalje prihodnj.)

(Dalje prihodnj.)

(Dalje prihodnj.)

(Dalje prihodnj.)

Tanki rdece armade v sovjetski Rusiji na pohodu.

Ali verjamete v posmrtno življenje?

Na to vprašanje, ki ga je neka ugledna francoska revija za-stavila mnogim velikim možem, so prispeli med drugimi nasled-nji odgovori:

Henri Barbusse: Niti naša pa-met s svojimi miselnimi sklepi, niti znanost s svojim gradivom dejstev nam ne dajeta najmanj-šega dokaza za možnost življe-nja po naši telesni smrti. Znano mi je, da tisti, ki verjamejo v posmrtno življenje, ne verjame-jo v logične sklepe pameti in se sklicujejo v druge spoznavne možnosti. Morali bi mi najprvo dokazati, da so sklepi pameti ab-surdni in da ne drže. Šele potem, ko bi mi dali ta dokaz, bi lahko diskutirali o tem problemu.

Chander Bose (znameniti ind-ski rastlinski fiziolog): Živa na-rava daje mislečemu človeku in raziskovalcu toliko ugank, da je naše življenje vse prekratko, da bi se moglo približati še ogrom-nemu problemu onostranosti. Vsekako ne najdem v naravi no-benega argumenta, ki bi govoril zoper možnost posmrtnega živ-ljenja.

Claude Farrere: Konfucij je dejal: Ko spoznam, kaj je živ-ljenje, bom skušal dognati, kaj je smrt. — Priključujem se po-polnoma stališču kitajskega mo-drijana.

Keith (biolog): Posmrtno živ-ljenje smatram za nedokazljivo, toda verjetno domnevo.

Marconi: Tudi tisti, ki trde, da ne verjamejo v onostranost, u-pajo na tistem, da se motijo. Na vsak način je v domnevi posmr-tnega življenja pomemben pomir-jevalni pripomoček, ki nam po-maga izpolnjevati našo življenj-sko nalogo.

Charles Nordmann (astro-nom): Ne vemo, kaj je življe-nje—kako naj si ustvarimo za-dovoljivo sodbo o življenju po smrti?

Charles Richet: Odgovor "da" je prav tako neumesten kakor odločen "ne". Fiziolog v meni se upira domnevi zavestnega po-smrtnega življenja in se vpraša-je, kakšno naj bo to življenje brez možganov. Toda drugi dvo-mi otresajo ta dvom. Kako naj si razložimo brez takšne domne-ve neštnevilne načutne pojave? Dvolični odgovor, kakor ga tu

dajem, ne more seveda zadovoljiti. A če dopu- možnosti, mi ostane za sem se mogel le na po-

Louis de Robert: Živl- smrti ne more biti: za individualnega življen- ko ne. V naravi je po- človek ničla. Če bi bil kaj več nego ničla, bi m- žanstvo, ki vlada v vs- v l. 1914—1918 prepel- 8 milijonov ljudi.

Paul Souday (esejst- tik): Dajte mi dokaz za bom vanj verjel.

UMETNA TOPILOT PODNEBJE

Važne ugotovitve č- ških vremenoslovce- umetnega spreminj- nebja

Od mnogih strani mnenje, da imajo mile- njih let svoj vzrok v in- porabi premoaga v na- sicer vpliva ta vzrok- no in posredno. Posre- s tem, da ovira močni- ritev naravne toplote- dočim pospešujejo dele- snegu talitev.

Češkoslovaški mete- se malo poznamo za- šanje in so prišli do- da ta poraba premoaga- dosti na zimo, še manj povzročala kakšno vid- membo podnebja. Na- vaškem proizvaja pora- va letno 142 bilijonov- kvadratni centimeter- vaškega ozemlja letno- rije. Solnčno žarenje- mu nasproti vsako leto- 52 kal. na kvadratni ce- toplota, ki jo proizvaja- znaša torej komaj dva- te količine in ne more- na podnebje, vsaj ne p- in na deželi.

V mestih je druga- dustrijskem velemet- letna produkcija umet- te 6 do 8 kalorij, kar- liko. Še bolj odločilno- minjajo podnebje dru- posežki v gospodarst- n. pr. melioracije, ki- padavine.

Ali ste naročili n- nik "Prosveto"? Po- svoj list!

TISKARNA S.N.P.

SPREJEMA VSA

v tiskarsko obrt spadajoča

Tiska vabila za veselice in shode, vizitice, knjige, koledarje, letake itd. v slovenskem, hr- slovaškem, češkem, nemškem, angleškem jeziku

VOĐSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLA S. N. P. J., DA TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI

Vsa pojasnila daje vodstvo tiskar- Cene zmerno, ustjako delo prve vrste

Pišite po informacije na naslov:

S. N. P. J. PRINTER

2657-59 So. Lawndale Avenue
Telefon Rockwell 4994
Chicago, Ill.

Tvor se dobe ne želje tudi vsa ustava p...